

БҮРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно
Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 163 (4799)
ВОСКРЕСЕНЬЕ
АВГУСТЫН
19
1945 он

Сэн 20 мүнгэ

Нүхэд эрэгтэй эмэгтэй трактористнууд ба комбайнернууд!
Бидэнэр ургаса хуряалгы амжалтаттайгаар үнгэргэхын ба
МТС-эй хүдэлмэрийн түлөө натуротулбэреэр гүрэнтэйгөө бол-
зорһоо урид тоосохын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ
оролсое гэнэн урлалтайгаар та бүгэдэндэ ханданабди.

(Саянтын МТС-эй коллективэй хандалгаана).

ХУРЯАЛГЫН ДУТАГДАЛНУУД ЭНЭ ГЭНЭЭР УСАДХАГДАХА ЕНТОЙ

Колхозно таряахад немецкэ хо-
рото муухай фашистуудыг хобо
сохин байгажа байхалаа хабарай
тарилга хэбэн байгаа. Тинхээ ма-
най советскэ хүнүүд гитлеровскэ
Германиг түргэнөөр дарахын тула
агууехэ Сталин вождингоо удари-
далга доро фронтдошье, тылдашье
өөрсөгүй эрхэтэй шангаар тэмсэжэ
байгаа нэн. Советскэ аралай тини
эхэ хүсэлтэ дамы талаар үнгэрөө-
гүй. Гитлеровскэ Германи бүрин
дильдээ, союзнигуудай үмэнэ ка-
питуляци хэбэн байна. Энэ агуу-
эхэ илалттайн хэтэ мүнхдөө мар-
тагдахагүй.

Төх Европодохи фашистуудай-
унахаа Азийн фашистуудын
үлдэ, тини тэднэй амидь зоргодо
байгаа сагтанг амар мөндэ бууза
гэсшэ аюудай гэжэ эрхэ сүлөө
хуртай аравууд байса мээгшэ
нэн. Тини дээрлээ японскэ аг-
рессорыг энэ дэры эсэслэн үгэ
хэхэ тухай Потсдамскэ Деклар-
ацие дэлхэйн арад түмэн сэгжэ
үрхдээ хангалар угтаһан байна.
Дэлхэйн демократическэ гүрэнүүд,
эзэн түрүүн СССР, США, Вели-
кобритани ба Хитайай арад зон
айхатар ехэ хүсэлтэй гаргажа,
империалистическэ Япон дээрэ
асарн ехэ үхэлэй сохилонуудыг
хэжэ байна гэсшэ. Манай союзни-
гуудай агууехэ хүсэн шалалыг
бөөрөө мэлдэл байхалаа, Япон
болбол капитуляци хэхэ баатай
болбол. Тинхашье мүргөө тэрэ шү-
пахай дайсн үхэлэйгөө зайлаха-
гүй сатыг гансаханшье үдэрөөр
хойшолуула хэжэ эсэргүүсэлтэ
билдээ үзүүлэхэ ханаатай. Тэрэн
лабальгэ бутхажуй!

Илалта түгэлдэр Союзна держ-
банууд японскэ агрессорыг нута-
даража, дэлхэйн бөөрөөг дээрхи
бухы аравуудай үнэ ухаанай амга-
лан жаргалта байдал хангаха бай-
ха.

Өөрынгөө илалдашгүй хүсэлтэ
бата найдаһан арад түмэн хада
байтарин ехэ илалтануудыг хэи
сэрэгшье газар дээрэ, ара талын
ажал хүдэлмэрийн дээрэ тулал-
хаар зоригжонхой.

Дайлалдажа байгаа Армиин ой-
ринг тил болохо манай Бурят-Мон-
гол республикада нуугаа хүн бү-
лхэй зорилго үүргэ хада
фронтын солдат пенгээр бөөэ зор-
ложэ, өөрынгөө тусхайта үүргыг
эгээл байнаар, үнэн сэхээр дүүр-
гэхэ, хүн ганса нэгэ бөмб, харин
фронтоной ёһоор ажаллажа, хоёр-
гурбан норт үүгэхэ, революционерно
барэмжээр үргэхэ явадал болоно.

Эдэмжэ болоһон ургасаа эгээл
богони болзор соо ээсшье колхозой
газатгүйгөөр хуряжа, японскэ
шунахайнуудыг хая сохижо ябан
сэрэгшээ шэнэ ургасын таряа-
наар хангаха гэсшэ хүдэ ажалай
талаар эгээл түрүүн хэхэ мөөндө-
рэйнай маша хүндэтэй, фронтоной
ажал болоно гэсшэ. Энэ үүргээ
байса ойгоһон «Красный Заран»
(Мухаршээр). XVIII партсездын
(Иволга), Крумной (Бичура), Ча-
ловый нэрэмжэтэ (Прибайкальскэ),
«Заветы Ильича», «Улан-Номто»
(Торей) ба бусад олон түрүү кол-
хозууд эдешөөр ургасаа амхи-
тэйгээр халажа эхлээ. Нарядо-
лз тэрэ XVIII партсездын нэрэм-
жэтэ колхоз 20 гектарай таряа
сөхдөө. 220 нүүт сөбөр шалынэ
Улан-Удын электростарт тусаба.
Ингэжэ илалтын хабар тариан
таряага хуряжа абаха тон харюу-
салгатай сезоноо ажал эхлэжэ бай-
на гэсшэ. Энэнигэ байнаар үн-
гэрэхын тула ажал хэжэ талхаа
хүн зоноо бутынэ хуряалга дээрэ

гаргаад, тэднэй эмхтэй ба үндэр
бүтээсэтэй ажал эхлэхэхэ, бүхы
арга-боломжөө гүлхэхэхэ хэрэгтэй
гэжэ Мухаршээрэй аймагай «Крас-
ный Заран» колхозой членүүд топ
зүб хэлээ, Бүдэсэюзна социалис-
тическэ мүрысөөндэ бултааа орол-
соё гэжэ хуряалгада ябаха хүн
бүхэнигэ урлална. Тэднэй хан-
дайга бэшгые халуунаар угтан
абажа байһан тухай Сэлэнгэнь ба
Иволгаһаа, Тарбагатай ба Бичура-
һаа мэдээсэе.

Колхознигуудай энэ эдбишье
тогтойжо шадаагүй дээрлөөн зар-
им аймагуудай хүтэлбэрилхы ор-
ганууд хуряалгыг хойрго ноһоор
эхилжэ байха юм. Таряалан хала-
лангайгаа хүсэл эдэсхэжэ боло-
ношье наань, Хайтын, Хөжөнгийн,
Тарбагатай, Куларын аймагууд
жатка болон морин машинуудыг
заажа үшөө хүүргэгүй байна. Ка-
банскын аймагай олонхи колхозууд
хуряалгын түсэггүй бууга. Эдэ-
шэһэн таряагаа хуряжа абаха
хүдэлмэрийг унжагайгаар орожо
байһан явадал нимэ шалтаганууд-
аар гэршэлэгдэнэ.

Төх бэлэхэл хэбэншье Сэлэн-
гэнь ба Тарбагатай аймагуудай
тон аалаар хуряжа байһан явадал
хадаа эдэ аймагуудай хүтэлбэрил-
хшэй харюусалгатай дээрлээ, ма-
шина эмсэгүүдээ дүүрэн хүдэлгө-
хын тула оролдотгүй дээрлөөн
болоно. Мухаршээрэй, Бичурын,
Тарбагатай хэхэ хэдэн колхозууд
халага ба бүрилдэг, сохилын
болоод гүрэнхэ таряа тусаалгын
хоорондо эхэлэн зааһар гаргажа
байна. Дурсагдаһан аймагуудай хү-
тэлбэрилхшд хуряалгыг эхлэхэ-
лээ хойшо эмхтэй гурийтай бай-
хын хойноһоо ханаагаа огто таби-
даггүй байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

БМАССР-эй Совнарком ба
ВКП(б)-гэй Обкомой бюро болбол
нимэ явадалыг саашаада нэгтшье
үдэр тэснэгүй гэжэ тоолоод, «Ур-
гаса хуряалгадахи ехэһэн лутуу-
нуудыг усадхаа хэмжээнүүд тухай»
тусхайта тогтоол гаргаба. Энэ
тогтоол соо хуряалгын бэлэхэлыг
энэ гэнээр дүүргэхэ ба хуряалга
болон таряа бэлэхэлыг эмхтэй-
гээр заахалжа, байнаар үнгэрэхэ
тухай тодорхой заабаринууд үгэ-
нэ. Түбхын түрүүндэ, таряа ху-
ряалга болон бэлэхэлыг саг соонь
дүүргэхэ, мүн хадахадаа, зөөхдөө
ба сохиходоо гээлтэ ба үрлэтэ
хэхэ явадалтай эрд тэмсэхэ гэсшэ
аймагуудай партийна, «советскэ ба
комсомольскэ организацинуудай мүн-
өөдөрэйнь маша харюусалгатай
зорилго болоно гэдгые дүүрэн ойлго-
хо хэрэгтэй. Аймагай ба сомоной
хүдэлмэрилгшэ, колхоз ба МТС-эй
хүтэлбэрилгшэ бүхэн өөрынгөө
уялга үүргыг хайса мээржэ, түс
тогтоолой заабаринэ тон нягтаар
дүүргэхын түлөө хам орохо ёһотой.
Таряахуряалга ба бэлэхэлыг энэ
гэнээр бүхы республикараа эхил-
жэ, эмхтэйгээр ба шаар найтай-
гаар үнгэрэхэ гэхэхэ ондоо тини
харюусалгатай зорилго мүнөө үгы
байна. Тиниһээ хамаг бүхы хү-
сэмнай энэ зорилгын тулала тайг-
даха ёһотой. Энэ ехэ хүдэлмэри
хадаа партинай айком, аймгүйсэл-
ком бүхэнэй, колхозно партийна,
комсомольскэ организацин бүхэнэй,
комсөөт бүхэнэй хүдэлмэрийн
шалгалтэ болжо үгэхэ байна. Кол-
хознигуудай эдбишэ зорилгыг боль-
шевистическэ тогтойжо, хуряалгын
бэлэхэлыг энэ гэнээр дүүргэхэ,
үрлүүлхэн таряагаа уларна най-
наар хуряан абажа, энэ шалгалтыг
матчаалтай солотойгоор барыжага-
раа, нүхэдүү!

Японско аггрессорыг эсэслэн бутасохихын түлөө хамаг хүсээ элсүүлэе!

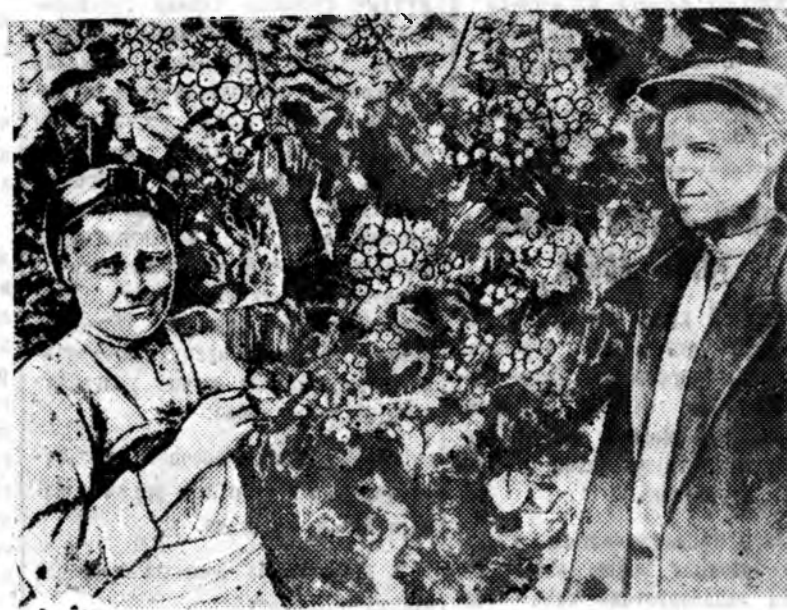
Улан-Удын вагоно-заабарилгын пункттын түмэршэ дархан Ф. Ры-
марь гэгшэ 3 хайа дээрэ хүдэлмэри дэг болоо.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Рымарь ба балташа Г. Овчинников гэгшэд
буферна стержня хэжэ байна.

А. Поповый фото.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ажалай Улаан
тугай» орденээр шагнагдаһан Т. А.
Смирнова байна.

М. Корольков фото.

Тарбагатай аймагай «Брасная
звезда» колхозой салта мүнөө жэлтэ
үндэр баян жэмэс ургаба.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: саловод Ф. П.
К. Я. Чебунин гэгшэд жэмсэй

А. Поповый фото.

Советскэ Информбюроһоо

1945 оной августын 17-ой оперативна мэдээн

Августын 17-ой туршада Алас
Дурна зүгтэ советскэ сэрэгүүд урдань
ябажа байһан зүгүүдтэ байлдаануудыг
хэжэ үргэлжэлүүлбө.

1-дөхи Дальневосточно фронтын
сэрэгүүд Боли, Нингута, Тумын гэжэ
городуудыг эзэлэн абаһан байна.

2-дөхи Дальневосточно фронтын
сэрэгүүд Сунгари мүнөөнэй хоёр эрье
зубшан байлдаануудыг хэжэ, Цзямусы
городһоо баруун тээшэ 20 километр
хүртэр урагшаа дабшаһан байгаа. Ти-
хын хажуугаар Благовещенскһээ

урдуур тус фронтын сэрэгүүд Сыч-
жань городыг эзэлбэ.

Забайкальскэ фронтын сэрэгүүд
Уданьчэн, Чифын, Кайлу, Гунлю,
Кайтун, Бухэдэ ба Чжаланьтун гэ-
жэ городуудыг эзэлэн абаһан байна.

Фронтын зарим участогууд дээрэ
японскэ сэрэгүүд плендэ орожо эхилээ.
Августын 17-ой үдэр соо манай сэрэ-
гүүд дайсанай 20.000 тухай солдадууд
болон офицернуудыг плендэ асаба.

Совинформбюро.

Бурят-Монгол АССР-эй бүхы комбайнер, тракторист, МТС-үүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ

Иволгын аймагай Саянтын МТС-эй комбайнер,
тракторист, хүдэлмэришэд ба албахаашадай коллективэй
ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэд!

Советскэ аралай Эсэгэ ороноо
хамгаалгын агууехэ дайн болбол
манай үеин агууехэ хүн, Генера-
л-искусис нүхэр Сталиной хүтэлбэ-
ри дор гитлеровскэ Германиг да-
раһан түгэс, илалтаар дүүрбэ.
Мүнөө манай урда союзнигуудыг
хамта империалистическэ Японийг
хяа хамна сохижо, сэрэг дайниг
түргэн дүүргэхэ ба бүхы хүн тү-
рлэтэй амгалан табиан байдал
бэрэгхэ шэнэ түүхэтэ зорилго та-
бижаба.

Героическэ Улаан Армиин дур-
на зүгтэ амжалтаттайгаар хэжэ
байһан довтолгоонууд хадаа бил-
лигэ шан зоригто ажалла зориг-
жуула. Таряан хадаа сэрэгтэ
лэлтсөмгүй зэбсэг байһан ба бай-
нааршье гэсшэ. Бидэнэр, Саянтын
МТС-эй комбайнернууд ба тракто-
ристнууд энэн тухай байса ойлго-
н, Эхэ оройонгоо урдахыг ула-
гыг сэрэг дайнай үдэ амжалта-
тайгаар дүүргэжэ, өөрынгөө МТС-
эе республикын түрүүшүүлэй тоо-
до оруулаабди.

Манай МТС-эй коллектив тракто-
рна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түс-
сэб үшөө нэгдэхэн хадаа жэл соо
дүүргэһэн байна. Хабарай газар
хахалалгын түсэб—148 процент,
тарилгын—138 процент, хабарай
культивацацийн—110 процент, пар
хахалалгын—109 процент дүүр-
гэгдээ. Хабарай тарилга дээрэ
амжалтаттай хүдэлмэрийн түлөө би-
дэндэ СССР-эй Наркомземэй дам-
жуулгын Улаан туг баруулагдаа
нэн.

МТС-эй түрүү хүнүүд нилээдгүй
ехэ амжалтануудыг туйлаа. 1944
ондо Бимба Дымбырловый бригада
жэлэй гурбан нормо үгэһэн ба энэ
жэлдэ августын 1 хүртэр услово
трактор бүхэнөөр 560 га зөөлөл
хахалалгата оруулан эдүүрлэжэ.

жэлэй хүдэлмэрийн түсэб 205 про-
цент дүүргэһэн. 5 мянган кило-
грамм горючи арбыһан байха юм.
Нёдондой таряхууралга дээрэ
Ринчипинь Раднаева гэгшэ
«Коммунар» комбайнаар 603 гэдэ-
дүүрлээ. Тэршэлэн жэлэй
түсэбүүдэ үзүүлэн дүүргэһэн
Базаров, Валилова, Нинапыренов
ба бусад хүтэлбэрилэгс бригада-
нууд стахановскаар ажаллаһан бай-
на.

Манай урда ургаса хуряалгага
саг соонь байнаар үнгэрэхэ зор-
илго табиһанхай. Бидэнэр Эхэ
оройонгоо урдахыг харюусалга ба
улагыг хайса мэдэжэ энэ хүдэл-
мээрэ эхилээбди.

Саратовскэ комбайнер ба тракто-
ристнуудай урлагыг халуунаар
дамжэн бидэнэр Бүдэсэюзна соци-
алистическэ мүрысөөндэ оролсоод доро
дурсалгын уялануудыг аба-
набди гээбэ:

1. Комбайнова хуряалгын түсэб
болзорһоо урид, 15 хонгой турша
соо 150 процент дүүргэхэ, «Комму-
нар» гэжэ комбайн бүхэнөөр 200
гектарһаа бага бэшэ хуряаха.

2. Таряа гэхэхгүйн тулада ком-
байнуудыг набтар ба найгаһан тар-
яа хуряаха аргатай болгохо ба
тэднэртэ зерноуловительнуудыг
заабаариха. Таряанай тоо бүрлэ-
хэл ба харууналгыг шаангаар эм-
хилэхэ.

Саянтын МТС-эй
хүдэлмэришэд ба албахаашадай
даалгабарлар хандалгада гараа
табиһагд:
С. П. ТАХАСАЕВ, МТС-эй директор,
Е. П. СЕРГЕЕВА, партийна организацин секретарь,
М. М. БАГАЕВА, комсомольскэ организацин секре-
тарь
Ц. Д. БИМБАЕВ, М. Я. БУРУНДУНОВА, тракторист-
нууд,
Р. Ц. РАДНАЕВА, Г. Э. ЗОДБОВА, Ц. Х. БАДМАЕВА
комбайнернууд,
Г. Е. ЯКОВИШИН, МТМ-э даагша,
Б. Д. ДАШИНМАЕВ, түмэршэ дархан

3. Харьатай колхоз бүхэнэй-
гөө МТС-эй хүдэлмэрийн түлөө
натуротулбэринүүдэ октябрийн
20-һоо оройтуулангүй гүйсэд дүүр-
гэхэ.

4. Парай хоёрдохы хахалалгыг
августын 20-һоо хожомуулангүй,
мүн намарай пар хахалалгын түс-
сэб сентябрийн 20-һоо дүүргэхэ.

5. Комбайн ба тракторнуудыг
түхэрэн сүүлхэ соо хүдэлмэри-
лүүлхэ явадал хангаха. машина-
нуудай хойноһоо техникескэ ха-
рууналгын гурийн шангаар сахиха.
Таряа гэхэ ба горючи үдүү гар-
галлаха бүхы каналнуудыг хаха,
комбайн ба тракторнуудай мото-
нуудта картерна газ хорохо юмэ
хэхэ, мөөринүүдтэ пенкораспыль-
тельнууд ба ушпрительнуудыг хэ-
рэглэхэ.

Нүхэд эрэгтэй эмэгтэй транкто-
ристнууд ба комбайнернууд!

Бидэнэр ургаса хуряалгыг ам-
жалтаттайгаар үнгэрэхын ба МТС-
эй хүдэлмэрийн түлөө натуротул-
бэреэр гүрэнтэйгөө болзорһоо урид
тоосохын түлөө социалистическэ
мүрысөөндэ оролсоё гэнэн урлал-
тайгаар та бүгэдэндэ ханданабди.

Илалтын ургасыг богони болзор
соо, эрхим шанартайгаар хуряе!
Манай инаг Эхэ эрон мандаха
болтогой!

Манай агууехэ вождь нүхэр
Сталин мандаха болтогой!

БМАССР-эй Верховно Соведэй
Президиумэй түүрүүлгын
орлогшо М. ИЛЬЧЕВ.
БМАССР-эй Верховно Соведэй
Президиумэй секретарь
В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ, Соведуудэй Баймал.
1945 оной августын 18.

Хроника

СССР-эй Верховно Соведэй Пре- | СССР-эй онсо томилогто ба бурин
зидум болбол нүхэр Орлов Павел | эрхэтэ элхэн түхөөлгөөр томилог.
Дмитриевиче Фиялянда нуука (ТАСС).

Фронтоной харгыгаар 100 мянган километр

Шофер И. Живага гэсшэ өөрынгөө машинаар
гэртээ бусахань

ЛБВОВ, августын 17. (ТАСС).
Дайнай урта тээ Днепровшчы-
нада байгаа Сталиной нэрэмжэтэ
колхоздо хаабатай байһан ашаанай
автомашина мүнөө Германияһаа
Дьовто эрбэ. Тэрэ машиншье ка-
бинын үүдэнүүд дээрэнэ Улаан
тугай, Суворовой орденууд болон
Гвардейскэ тэмдэг зурагдаһанай.
Урдань Днепровшчына областин,
Львовскэ МТС-эй шофер ябаһан
аад, мүнөө энэ автомашиншье жо-
лошо Иван Живага гэсшын алба
хэжэ байһан Гвардейскэ часты
нмэ шалгалнуудыг абаһан байгаа.
Дайнай эхлэмсээр энэ хүн ма-
шинаа буугаа, фронт ошоо нэн.

Тэрэ гэнэһээ хойшо колхозно гру-
зоник Эсэгэ ороноо хамгаалгын
дайнай фронтнууд дээгүүр үргэлжэ
ябажа байхалаа Иван Живага
тэрэнигэ жолоодожо ябаа.

Дүрбэн жэл соо тус машина
дайшалхы харгыгаар 100 мянга
гаран километр ябаһан байна. Тэр-
нэй жолоошонь Улаан тугай ор-
денээр ба дайшалхы габьяагай тү-
лөө болон Кавказай оборонын тү-
лөө медальнуудыг шагнагдаһанай.

Мүнөө Иван Живага албанһаа
табигдаад, «машинатаа түрлөөн
нютаг тээсшэ, колхоздоо бусажа
ябаа.

